

СОВЕТ
ТАШКИЧИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Г.Тукая, д. 19, с.Ашитбаш,
Арский муниципальный район, 422039

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАШКИЧУ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Г.Тукай урамы, 19 йорт, Ашытбаш авылы,
Арча муниципаль районы, 422039

Тел. (84366)90-2-58, факс (84366)90-3-22. E-mail: Tash.Ars@tatar.ru

Арча муниципаль районы
Ташкичу авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

« 02 » апрель 2021 ел

№ 18

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичу авыл жирлегенде
инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибен раслау
турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 261 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Ташкичу авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичу авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичу авыл жирлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, карау һәм карау тәртибен кушымта нигезендә расларга.

2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Өлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны үз естемә алам.

Ташкичу авыл жирлеге башлы

Фәйзуллин Ф.Х.

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Ташкичү авыл җирлегендә инициатив проектларны
төкьдим итү, кертү, тикшерү һәм карау
Тәртибе**

1 бүлек . Гомуми нигезләмәләр

1статья. Әлеге Тәртипне җайга салу предмети

1. Әлеге Тәртип «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Ташкичү авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә инициатив проектларны төкьдим итү, кертүгә, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуга бәйле барлыкка килгән мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларны кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтлەرگә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән башкасы каралмаган булса һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл җирлеге Советы карарлары белән кулланылмый.

2 статья. Инициатив проектлар

3. Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Ташкичү авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы төкьдиме аңлашыла, .

4. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек яисә аның өлеше халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
- 2) әлеге проблеманы хәл итү буенча төкьдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәти һәм (яисә) хезмәти катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары күләмен күрсәтү;

8) аның чиклөрөндө өлөгө Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак муниципаль берәмлек территориясен яисә өлөшөн күрсәтү.

5. Инициативалы проект үз эченә өлөгө статьяның 2 өлөшөндө каралган белешмеләр алган, инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушылып бирелергә мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

6. Инициатив проектлар тулаем алганда муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндөгә территорияләрдөгә халык мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме.

7. Жирле әһәмияттөгә аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) муниципаль берәмлек территориясен өлөшлөргә (округка) бүлү каралырга мөмкин. Өлөгө очракта, инициатив проектлар муниципаль берәмлек территориясенә (округының) тиешле өлөшкә чикләрендә күрсәтелә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 Бүлек. Инициатив проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү

4 статья. Проектның инициаторлары

8. Инициатив проектны кертү инициативасына түбәндөгеләр хокуклы:

- 1) муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун уналты яшькә җиткән граждандан торган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пункты старостасы.

9. Өлөгө статьяның 1 өлөшөндә күрсәтелгән затлар (алга таба - проект инициаторлары):

- 1) инициатив проект эзерлиләр;
- 2) инициатив проект буенча фикер алышуну оештыралар яисә өлөгө бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсә буенча граждандарның фикерләрен ачыклауны тәэмин итәләр;
- 3) инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына карауга кертәләр;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 5) өлөгө Тәртиптә һәм муниципаль берәмлекнең аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны башкаралар.

10. Инициатив төркем тәүзү һәм аның тарафыннан өлөгө статьяның 2 өлөшөндә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә.

11. Өлөгө статьяның 2 өлөшөндә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

12. Өлеге статьяның 2 өлешенде күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар иҗтимагый берләшмәләр булып торучы проектның инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнар фикерен ачыклау

13. Инициатив проект алар мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше тарафыннан хупланырга тиеш.

14. Проект инициаторы инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны түбәндәге рәвешләрдә оештыра:

- 1) инициатив проектны гражданнар жыенында карау;
- 2) инициатив проектны гражданнар жыелышында яисә конференциясендә карау, шул исәптән территорияль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә;
- 3) гражданнарны сораштыру үткөрү;
- 4) инициатив проектны хуплаган гражданнардан имзалар жыю.

15. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

16. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткөрелә.

17. Жыелыш аның халкы мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла торган муниципаль берәмлек территориясә өлешендә үткөрелә. Инициатив проектны гамәлгә ашыру тулаем алганда муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, муниципаль берәмлек территориясенәң төрлө өлешләрендә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

18. Жыелышта уналты яшькә җиткән өлеге территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыелыш көндезге формада - көн тәртибе мәсьәләләре буенча фикер алышу һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халык катнашуы рәвешендә уздырыла.

19. Бер жыелышта берничә инициатив проект каралырга мөмкин. Бу очракта жыелышны оештыру һәм уздыру буенча хокук һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

20. Жыелыш үткөрү, документлар әзерләү һәм тарату чыгымнарын проект инициаторы күтәрә.

21. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткөрү өчен бирелә торган биналарның исемлегә билгеләнергә мөмкин.

22. Жыелыш 50 кеше катнашканда тулы хокуклы дип санала.

7 статья. Жыелышны үткөрүгө өзөрлөк

23. Жыелышны уздыру турында проект инициаторының карарында түбөндөгөлөр күрсөтелө:

- 1) жыелыш үткөрөлө торган инициатив проект;
- 2) жыелышны уздыру рөвешө (көндөзгө);
- 3) жыелышның көн тәртибе, жыелыш читтөн торып уздырылган очракта - халыкның тавыш бирүөн уздыру планлаштырыла торган мәсьөлөлөр;

4) жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ө көндөзгө -читтөн торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгө куелган мәсьөлөлөр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы, һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яисө адрес, яисө тавыш бирүгө куелган мәсьөлөлөр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;

5) көндөзгө формада үткөрөлө торган жыелышта катнашучыларның яисө көндөзгө-читтөн торып үткөргөн очракта, көн тәртибөндөгө мәсьөлөлөр буенча фикер алышуда катнашучылар саны;

6) жыелыш үткөрөлө торган территориядө аны уздыру турында халыкка мөгълүмат бирү ысуллары.

24. Проект инициаторы муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына жыелыш үткөрү турында аны уздыру көненө кадәр 10 көннөн дө соңга калмыйча язма хөбөрнамө жиберө.

25. Жыелышны уздыру турында хөбөрнамөдө түбөндөгөлөр күрсөтелө:

1) проект инициаторы турында белешмөлөр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнөре, атасының исемө, аларның яшөү яисө булу урыны турында белешмөлөр, авыл торак пункты старостасының фамилиясө, исемө, чараның башка инициаторы исемө һәм аның урнашкан урыны);

2) өлегө статьяның 1 өлөшөндө каралган белешмөлөр;

3) жыелышны оештыру һәм уздыру буенча күрсөтмө бирү функцияләрен үтөргө тиешле проект инициаторлары вөкалөтләрен башкаручыларның фамилиясө, исемө, атасының исемө, телефон номеры.

4) жыелыш уздыруга ярдөм итү турында, шул исөптөн, тавыш бирүгө куелган мәсьөлөлөр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында жыелыш (көндөзгө бүлектө жыелыш үткөрөлгөн очракта) үткөрү өчен урын бирү турында үтенеч.

26. Жыелышны уздыру турында хөбөрнамөгө проект инициаторы һәм аны оештыру һәм уздыру буенча күрсөтмө бирү функцияләрен үтөргө вөкалөтлө затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исөменнөн жыелыш үткөрү турында хөбөрнамөгө аны оештыру һәм уздыру буенча күрсөтмө функциясен үтөргө вөкалөтлө затлар имза сала.

27. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты хөбөр көргөн көннөн алып өч көн эчендө бина бирү мөмкинлегө турында проект инициаторына хөбөр итө яисө жыелышны уздыру урынын һәм (яисө) датасын һәм вакытын үзгөртөргө төкдим итө. Проектның инициаторы күрсөтелгөн төкдимне алган көннөн алып өч көн эчендө жыелышны уздыру урынын һәм (яисө) датасын һәм вакытын үзгөртүгө ризалыгы яисө килешмөвө турында хөбөр итөргө тиеш (жыелыш читтөн торып уздырылган очракта, төкдимнөр буенча фикер алышу).

28. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты «Интернет» мөгълүмат-телекоммуникация чөлтөрөндө Арча муниципаль районының рөсми сайтында бүлектө яисө махсуслаштырылган сайтта жыелышны уздыру турында, шул исөптөн инициатив проект белөн танышу тәртибе турында да хөбөр урнаштыра.

- 1) жыелыш үткөрү турунда хөбөрнамө керген көннөн соң өч көн эчендө;
- 2) урынын һәм (яисө) жыелышны уздыру датасын һәм вакытын үзгөртү турундагы төкьдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннөн дө соңга калмыйча (жыелыш читтөн торып уздырылган очракта, көнүзөк фикер алышу).

29. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдө ярдәм итү күрсөтү максатларында вөкалөтле вөкил билгеләргә хокуклы. Вөкалөтле вөкилне билгеләү турунда. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторына алдан ук хөбөр итә.

8 статья. Жыелышны көндөзгө формада уздыру төртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданны муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзөп, төркөүнө төэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданны исемлегә жыелыш беркетмөсенөң аерылгысыз өлөшө булып төра.
2. Жыелышның көн төртибенө караган мөсьөлөлөр буенча тавыш бирү төртибе жыелышта катнашучыларның күпчөлөк тавышы белән раслана. Көн төртибендөгө мөсьөлөлөр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчөлөк тавышы белән кабул ителө.
3. Жыелыш проект инициаторы вөкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рөис һәм секретарь сайлана.
4. Рөис жыелышны алып бара, көн төртибендөгө мөсьөлөлөрнө игьлан итө, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирө, жыелышта кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгө куя, тавыш бирү нөтижөлөрөн игьлан итө.
5. Секретарь жыелыш беркетмөсен алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нөтижөлөрө күрсөтелө. Жыелыш беркетмөсенө секретарь һәм жыелыш рөисө имза сала.
6. Жыелыш беркетмөсендө түбөндөгөлөр күрсөтелө:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданны саны;
- 3) яшөу урынын күрсөтөп, жыелыш рөисө һәм секретарь турунда белешмөлөр;
- 4) жыелышның көн төртибе, чыгышларның өчтөлөгө;
- 5) көн төртибенө кагылышлы кабул ителгән карарлар көн төртибенө кагылышлы кабул ителгән карарлар.

9 статья. Инициатив проектларны төкьдим итү мөсьөлөлөрө буенча гражданны конференциясө үткөрү

1. Инициатив проектны гамөлгө ашыру күздө тотыла торган территориядө 16 яшькө житкөн яшөучөлөр саны 1000 кешедән артып киткөн очракта, инициатив проектларны төкьдим итү мөсьөлөлөрө буенча гражданны конференциясө (алга таба - конференция) уздырылырга мөмкин.
2. Конференция өлөгө статьяда билгелөнгөн үзөнчөлөклөрнө исөпкө алып, өлөгө Төртипнең 7 - 10 статьяларында билгелөнгөн төртиптө уздырыла.
3. өлөгө Төртипнең 8 статьясының 1 өлөшөндө каралган нигөзлөмөлөр белән беррөттөн, конференция үткөрү турунда проект инициаторы карарында түбөндөгөлөр күрсөтелөргө тиөш:
 - 16 яшькө житкөн 100 кешедән ким булмаган яшөучө булган территориядө делегатлар сайлау өчен вөкиллек нормасы;
 - делегатларны сайлау өчен жыелышлар уздыру сроклары һәм төртибе.
4. Делегатларны сайлау турунда жыелыш беркетмөлөрө конференция беркетмөсенөң аерылгысыз өлөшө булып төра.

10 статья. Инициатив проектларга ярдәм йөзеннән гражданныр имзаларын жыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданныр имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткөрелә.
2. Инициатив проектларны хуплап жыелган имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертәп, кимендә егерме биш булырга тиеш.
3. Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:
имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның рәвешә муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана;
имза кәгазендә имзалар жыюны гамәлгә ашырыла торган инициатив проект күрсәтелә;
имза кәгазендә кешенең имзасы һәм аны кую датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имза кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имза кәгазенә кертеләргә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулъязма ысул белән генә кертелә, карандашлар кулланы рәхсәт ителми;
кеше бер үк инициатив проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;
һәр имза кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имза кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имзасын һәм аны кую датасын күрсәтә;
Имзалар жыйганда, имза кәгазенә алгы ягын һәм арткы ягын тутыру рәхсәт ителә. Шулай ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясә алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенә арткы ягына соңгы имзадан соң куела;
Имзалар жыйганда һәр кешенең "Шәхси мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкертүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Әлегә инициатив проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнырны сораштыру үткөрү

1. Әлегә инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнырның фикерен ачыклау өчен (алга таба - сораштыру) муниципаль берәмлектә яисә аның елешендә яшәүчеләр инициативасы буенча сораштырыла, әгәр инициатив проект муниципаль берәмлекнең халык мәнфәгатьләрендә тулаем алганда гамәлгә ашырырга тәкъдим ителгән очракта, инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.
 1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:
аңа карата сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициатив проект;
проект инициаторы тәкъдимнәре:
 - а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары турында;
 - б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауны (сорауларны) формалаштыру турында;
 - в) сораштыру үткөрү методикасы турында;
 - г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясә, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясә, исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).
2. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлегә Тәртипнең 4

статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлекнең яисә аның өлешенә кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаган затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенәң исеме, аларның яшәү урыны яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Муниципаль берәмлек Советы гариза кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.
4. Сораштыруны билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турындагы инициативаны күрсәтү тәртибен бозу тора, әгәр җибәрелгән хокук бозулар инициативаны күрсәтүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерү нәтижәләрен дәрәҗәсиз итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә.
5. Инициатив проектларны күрсәтү мәсьәләләре буенча граждандан сораштыру муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий актында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.
6. Сораштыруда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә 16 яшькә җиткән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.
7. Сораштыру нәтижәләре муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты проект инициаторы белешмәләрен алар чыгарылганнан соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча җиткерә.

3 Бүлек. Инициатив проектларны карауга кертү һәм карау

12статья. Инициатив проектларны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына карауга кертү

1. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:
проектның график һәм (яисә) таблица материаллары төркөлгән язма чыганактагы һәм электрон формадагы тасвирламасы;
инициатив төркем тәү беркетмәсә яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда инициатив төркем исемнән эш итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторы карары;
граждандан җыены, җыелышы яисә конференциясә беркетмәсә, граждандан сораштыру нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның бер өлешенәң инициатив проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар кәгазьләре.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда муниципаль берәмлек Башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына тапшырыла яисә кыйммәте турында белешмә һәм җибәрелгән документлар исемлегә белән почта аша җибәрелә.
3. Проектны кертү датасы булып муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне тора. Әгәр документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына турыдан-туры тапшырылса, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты исемлегә һәм аларны алу датасын күрсәтеп, документларны кабул итү турында расписка бирелә. Расписка документларны алган көнне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан бирелергә тиеш.

13 статья. Инициатив проектларны карау комиссиясе¹

8. Инициатив проектларны карау комиссиясе (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-иқтисадыи өһәмиятен объектив бөяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.
9. Комиссия 5 кешедән тора.
10. Комиссиянең персонал составы муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия кабул итә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мөнфәгәтьләр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмау өчен төзелә.
11. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретареннан һәм аның эшендә шөһсән катнашучы комиссия әғзаларыннан тора.
12. Комиссия рәисе:
 - комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә җитөкчелек итә;
 - комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
 - комиссия әғзаларына йөкләмәләр бирә;
 - комиссия утырышларында рәислек итә.
13. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, конкурс комиссиясе рәисе вакытлыча булмаган очракта, аның вазыйфаларын башкара.
14. Комиссия секретаре:
 - комиссия эшчәнлеген мәғлүмати һәм документлар белән тәзмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне дә;
 - комиссия әғзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хөбәр итә;
 - комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.
15. Комиссия әғзасы:
 - комиссия эшендә катнаша, шул исәптән комиссия утырышларында;
 - комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
 - комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
 - комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
 - комиссия утырышларында тавыш бирә.
16. Комиссия эшенең төп формасы- утырышлар.
17. Комиссия утырышы анда әғзаларының яртысыннан ким булмаган өләше катнашканда хокуклы дип санала.
18. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бөян итү мөмкинлегә тәзмин ителә. Проект инициаторлары инициатив проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хөбәр ителә.
19. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.
20. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әғзалары саныннан гади күпчелек тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итүче тавышы хөлиткөч булып тора.
21. Комиссия әғзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.
22. Комиссия кабул иткән карар белән килешмөгән очракта, комиссия әғзасы үзенә аерым фикерен язма рөвештә бөян итөргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә теркөлөргә тиеш.

¹ Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны уздырган очракта гына мәҗбүри.

23. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышын үткәргән көннән алып өч эш көне эчендә имзалана.
24. Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннән иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына жиберә.
25. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан инициатив проектны карау тәртибе

1. Инициатив проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән соң 30 көн эчендә карала.
2. Инициатив проектны муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат стендларында басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Арча муниципаль районының рәсми сайтында муниципаль берәмлек бүлегендә инициатив проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә урнаштырылырга һәм үз эченә өлгә Тәртипнең 2 статьясының 2 өлешендә күрсәтелгән бөлешмәләренә, шулай ук проект инициаторлары турында бөлешмәләренә алырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның инициатив проект буенча муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, үзләренең искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр ителә.
3. Инициатив проект буенча кисәтүләр һәм тәкъдимнәр кертү срогы- жиде эш көне Муниципаль берәмлекнең 16 яшькә житкән халык үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен жиберергә хоуклы. Күрсәтмәләр һәм тәкъдимнәр муниципаль берәмлекнең Башкарма комитетына кеше тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жиберелә.
4. Инициатив проект буенча искәртмәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.
5. Инициатив проектны карау нәтижеләре буенча комиссия муниципаль берәмлек башлыгына өлгә статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәгә буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлаганда, комиссия муниципаль берәмлек башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештыруны тәкъдим итә.
6. Конкурста сайлап алу өлгә Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткөрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жиберелә.
7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча муниципаль берәмлек башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә: инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшләүне муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибенә (муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) карау тәртибенә туры китереп девам итәргә; Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.
8. Муниципаль берәмлек башлыгы түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

- инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Россия Федерациясе субъекты законнарына һәм башка норматив хокукый актларга, муниципаль берәмлек уставына туры килмәвә;
жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегә булмау;
инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә чыганагы инициатив түлөләр булмаган муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары булмау;
инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерек хәл итү мөмкинлегә булу;
инициатив проектны конкурс буенча сайлап алуны узмаган дип тану.
9. Карар проектны карау нәтижеләре буенча карар кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча проект инициаторына жиберелә.
 10. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты өлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пункттында каралган очракта, проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләр бетергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең яисә дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләр бетерү өчен комиссия әгъзалары, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем тәзи, шулай ук проектны эшләр бетерү сорогын билгели. Эшләр бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан өлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм өлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурста сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.
2. Конкурста сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:
инициатив проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлтелгән проблеманы ачыклауда халыкның катнашу дәрәжәсе;
инициатив проектны гамәлгә ашыруның социаль нәтижелелеге.
3. Конкурста сайлап алу өлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
4. Комиссия инициатив проектларны конкурс буенча сайлап алынган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяли.
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны узган яисә конкурс сайлавы узмаган дип игълан итү турында карарлар кабул итә.
6. Барлык критерийлар буенча максималь балл алган инициатив проект конкурста сайлауны узган дип игълан ителә.

16 статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек башкарма комитеты карары

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек башлыгы карар чыгара.
2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карарны түбәндәгеләр булырга тиеш:
инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (аның адресын яисә урнашу урынын күрсәтеп) тәзеләргә тиешле объект исеме яисә инициатив проект юнәлтелгән чара исеме;
муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту (төзү, реконструкцияләү, сатып алу, чара (чаралар) үткөрү, башкасы);
инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлөп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларының баш бүлүчәсе исеме;
заказчы, төзүчә исеме;

объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срогы;
инициатив түләүләр күләме бүленгән объектның фаразланган (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаның иң чик күләме;
инициатив түләүләр күлемен күрсәтеп, объектның күздә тотыла торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күлемен еллар буенча бүлү.

19 статья. Инициатив проект турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-коммуникация чөлтөрендө в бастырып чыгару (халыкка жөткерү) һәм урнаштыру төртибе

1. Инициатив проектны карау турында мәгълүмат муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптөн акчаларны тоту, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкөти һәм (яисә) хөзмөти катнашуы турында мәгълүмат мәгълүмати стендларда бастырып чыгарылырга (халыкка жөткерелергө) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтөрендө Арча муниципаль районы рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты хисабы мәгълүмат стендларында басылып чыгарга (халыкка жөткерергө) һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру төмамланган көннөн алып 30 календарь көн эчендө “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация чөлтөрендө Арча муниципаль районы рәсми сайтында муниципаль берәмлек бүлегендө урнаштырылырга тиеш.